

Typografen fra Thisted, der blev "Amagers konge"

Orla Abildgaard Jacobsen

I 1943 opfordrede redaktør Clemmen Brunsgaard, Thisted Social-Demokrat, artiklens forfatter til at skrive en artikelserie om thyboer i København. Udfordringen blev taget op, og serien blev indledt med Thyboforeningens første formand, forfatteren Bertel Budtz Müller. I 1944 var turen kommet til typograf Anton Jensen, der boede på en stille villavej på Amager. Artiklen fra dengang har Orla Abildgaard Jacobsen brugt som forlæg til nedenstående beskrivelse. Anton Jensens egne erindringer om barndomstiden kan man læse om i Historisk Årbog 1990.

Anton Jensen blev født i Thisted i 1873. Hans far var fisker i Thisted og hed Chr. Jensen. Anton var den ældste af en søskendeflok på fem. I sine sidste leveår handlede faderen med fisk fra et stade på Store Torv. Det gav lige til dagen og vejen, men der blev ikke til varm mad hver dag. Faderens helbred var efterhånden ikke meget værd, og i 1880'erne stødte en slem lungebetændelse til. Sygekasse kendte man ikke til dengang, så der var ingen understøttelse at hente. Det gav ikke de bedste løfter for hans helbred at stille på torvet ved 3-4 tiden en vintermorgen med feber i kroppen. Men han mente, det var nødvendigt at stå op af sengen, før han var rask. Resultatet blev da også et tilbagefald med tuberkulose som resultat. Han døde i en alder af kun 51 år.

Anton Jensen huskede fra sin barndom, hvilket indtryk det gjorde på børnene, da familien måtte ty til fattigvæsenet for at få hjælp. De syntes, det var en skam, som dårligt kunne bæres. Anton var 17 år, da faderen døde. Efter at have været avisbud på Thisted Amts Avis i et par år havde han absolut ikke lyst til at blive typograf. I stedet kom han så til en isenkræmmer. Denne isenkræmmer forstod sig ikke på sin håndtering og gik fallit efter tre måneder. Derefter blev Anton Jensen fiskerdreng nogle måneder sammen med en kammerat, hvis far foruden fiskeri også drev et lille landbrug.

Herefter blev Anton Jensen ansat hos rebslager Kjær som hjuldrejer fra kl. 5 morgen til 6 aften for 50 øre om dagen. Men han måtte tænke på sin fremtid. Det havde under hele opvæksten været moderens ønske, at hendes sønner skulle lære et håndværk frem for at skulle leve af tilfældigt arbejde. Hun fortalte tidligt og silde, at dette at have lært et håndværk senere hen i livet ville give dem flere fordele. Anton Jensen var senere taknemmelig for, at hun trods sin fattigdom fik sat det igennem. Hos rebslager Kjær fik han tilbud om at komme i rebslagerlære, men det havde han absolut ikke lyst til - så hellere typografien!

Fra Thisted Amts Tidende fik Anton tilbud om kost og logi samt løfte om et sæt svendetøj, hvis han blev der læretiden ud i fem år. Dette med svendetøj var almindeligt dengang. De fem år blev imidlertid til syv år, de to sidste som svend og udlært håndsætter. I trykkeriet var det et hårdt arbejde. Han blev dårligt behandlet, men kost og logi

var der ikke det mindste at udsætte på. Trykker Marius Jensen var kommet i lære et halvt år tidligere, og i 1944 var han den eneste, Anton Jensen besøgte, når han en gang om året besøgte sin barndomsby.

Tiden i København

Inden for afholdsbevægelsen i Thisted tog Anton Jensen ivrigt del i arbejdet. Kontorist Schaltz var en kendt mand inden for afholdsbevægelsen, og en dejlig mand, huskede Anton Jensen. Han skaffede ham plads som annoncesætter og ombyrder på "Ugens Nyheder" i København. Her deltog Anton Jensen også stærkt i afholdsbevægelsen i mange år. I lockoutåret 1899 var han som 25-årig både formand, kasserer og sekretær. De øvrige bestyrelsesmedlemmer var rejst på landet til familie og venner. Han skulle skaffe foredragsholdere, byde velkommen, inkassere kontingent og meget andet. Senere kunne han godt undre sig over, at han kunne overkomme det allesammen.

Amagers konge, Anton Jensen, 1873-1949.

Ved nytårstid 1902 blev Anton Jensen inkassator for typograferne i København. Han havde pådraget sig blyforgiftning. Det var årsagen til, at han fik denne stilling. Inkassatorposten var ikke beregnet til fuld beskæftigelse. Lønnen var også kun 15 kr. om ugen til at begynde med. Senere blev det til fuld beskæftigelse, og lønnen steg i takt hermed.

1904 flyttede Anton Jensen til Amager. Der foregik på det tidspunkt en stærk agitation for, at

arbejderne skulle flytte derud. Her var gode og sunde omgivelser, og huslejen var billig. 1910 kom Anton Jensen ind i bestyrelsen for 9. kreds i socialdemokratiet, og i 1921 blev han formand. Denne post havde han til 1941. Det var en tid, han mindedes med glæde. I begyndelsen var der 2300 medlemmer, og da han fratrådte i 1941, lå medlemstallet på ca. 9000.

I 1917 fik Anton Jensen et brev fra partiets formand, Thorvald Stauning, der opfordrede ham til at lade sig opstille til valget til Borgerrepræsentationen. På det tidspunkt var han ikke så godt kendt inden for det politiske arbejde. Trods det fik han en nogenlunde god placering på listen, og i 1919 rykkede Anton Jensen ind i Borgerrepræsentationen på Københavns Rådhus. Samme dag fik hans søn studentereksamen, så de fik lejlighed til at gratulere hinanden.

Arbejdet i Borgerrepræsentationen var nyt og krævende, men Anton Jensen fandt det såre interessant og indholdsrigt. Det var ikke betalt arbejde, og mange gange måtte natten tages med. 1924 blev Anton Jensen medlem

af hovedbestyrelsen i Socialdemokratiet efter også at have været revisor. I hovedbestyrelsen sad han i en halv snes år. Anton Jensen blev allerede i 1912 valgt til medlem af Københavns Værgeråd. Det var i de år, Peter Sabroes navn var meget fremme. Hans arbejde for børnesagen var meget fortjenstfuldt efter Anton Jensens mening.

Efter 24 års intenst arbejde i Københavns Borgerrepræsentation udtrådte Anton Jensen i 1943, og året efter fratrådte han stillingen som inkassator for de københavnske typografer. Han fik ikke lov til at nyde sit velfortjente otium i mange år. Han døde i august 1949, 76 år gammel.

Typografen fra Thisted skabte sig et navn blandt de københavnske arbejdere. Erindringen om denne store og stovte thybo står tydeligt i min erindring. Når han ankom til sætteriet oppe hos Egmont H. Pedersen for at hente kontingenter hos fællesinkassatoren, Henrik Hansen, var der mange af de ældre kolleger fra Amager, som råbte: ”Stuen ret! Nu kommer Amagers konge!” Det var et tilnavn, mange amagerkanere havde givet ham for det store arbejde, han havde været med til at udføre for denne bydel i Københavns Borgerrepræsentation. Jo, Anton Jensen var et bysbarn, man godt kan være lidt stolt over at have kendt!

(Kilde: Historisk Årbog for Thy og Vester Hanherred 1996, side 77-79).